

~ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ~

УДК: 336.226.11(477)

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2025-2-327-25-32>

СУЧАСНІ ФОРМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ РЕЖИМІВ В УКРАЇНІ

Дубовик О. Ю., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: oed0305@ukr.net
ORCID: 0000-0003-4668-4738

Анотація. Метою статті є розкриття сутності спеціальних податкових режимів, дослідження особливостей їх застосування в Україні для визначення вектору подальшого їх розвитку в сучасних умовах. Визначено ключові принципи формування спеціальних режимів оподаткування. Проведено аналіз функціонування преференційних режимів оподаткування для малого бізнесу і сільськогосподарських товаровиробників, підприємств IT-індустрії, промислових парків. Визначено проблеми, які впливають на їх ефективність. Доведено, що вдосконалення механізмів застосування спеціальних податкових режимів, усунення їхніх недоліків та адаптація до сучасних економічних викликів сприятимуть зростанню національної економіки, залученню інвестицій та покращенню бізнес-клімату в країні.

Ключові слова: спеціальні податкові режими, спрощена система оподаткування, спеціальний правовий та податковий режим Дія Сіті, спеціальні економічні зони, території пріоритетного розвитку, промислові парки.

MODERN FORMS OF FUNCTIONING OF SPECIAL TAX REGIMES IN UKRAINE

Olga U. Dubovyk, PhD in Economics, Assistant Professor of the Department of Finance, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine
e-mail: oed0305@ukr.net
ORCID: 0000-0003-4668-4738

Abstract. The functioning of special tax regimes is accompanied by a number of problems that affect the country's economic development and the effectiveness of tax policy. They need to be resolved in the legal field, taking into account the interests of both the state and business.

The purpose of the study is to disclose the essence of special tax regimes, to study the peculiarities of their application in Ukraine in order to determine the vector of their further development in the current environment. Today, Ukraine has various forms of special (preferential) taxation, the most common of which are the simplified taxation system; the single tax for the agricultural sector; the special legal and tax regime of Diia City; tax privileges in free economic zones, territories of priority development and industrial parks. The simplified taxation system is aimed at small businesses and provides for a streamlined tax administration system and a reduced tax burden. The introduction of a special legal and tax regime, Diia City, is aimed at developing the IT industry and attracting investment in the digital economy. This regime helps to reduce the tax burden, attract international investment and do business according to the best international standards. Industrial parks are an important tool for attracting investment and developing industry in Ukraine, providing companies with a common developed infrastructure and controlling production and environmental impact. Improving the mechanisms for applying special tax regimes, eliminating their shortcomings and adapting to current economic challenges will contribute to the growth of the national economy, attract investment and improve the business climate in the country. Preferential taxation can be an effective tool for economic development if it is justified, targeted at strategic industries and has control mechanisms to prevent abuse.

Keywords: special tax regimes, simplified taxation system, special legal and tax regime of Diia City, special economic zones, priority development territories, industrial parks.

JEL Classification: H200

Постановка проблеми. Функціонування спеціальних податкових режимів супроводжується низкою проблем, які впливають на економічний розвиток країни та ефективність податкової політики. Основні з них – це використання спеціальних режимів для мінімізації податкових зобов'язань; труднощі, з якими стикаються податкові органи в моніторингу та контролі діяльності суб'єктів оподаткування; дисбаланс у податковому навантаженні для різних категорій платників податків; нестабільність податкового законодавства; втрати бюджету через надання пільг суб'єктам господарювання, що впливає на фінансування соціальних програм та державних видатків. Ці проблеми потрібно вирішувати у правовому полі з урахуванням інтересів як держави, так і бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню особливостей формування спеціальних податкових режимів в Україні присвятили свої праці такі науковці та практики, як А. М. Котенко [1], С. В. Сарана [2], А. В. Стебляно [3], Л. В. Чернявська [4] та ін. Значним внеском у дослідження проблем застосування спрощеної системи оподаткування є наукові праці та практичні дослідження учених, серед яких О. Л. Андронік [5], В. В. Бобиль [6], О. С. Іванишина [7] та ін. Багато вітчизняних науковців обрали для досліджень проблематику функціонування індустріальних парків, зокрема це В. О. Бойко [8], М. Л. Данилович-Кропивницька [9], Н. А. Шевчук [10] та ін.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Поряд з достатніми наробками за цією проблематикою, питання доцільності існування, взаємовідносин між окремими спеціальними податковими режимами, ефективності їх функціонування на території України потребують подальшого дослідження.

Мета дослідження полягає у розкритті сутності спеціальних податкових режимів, дослідженні особливостей їх застосування в Україні для визначення вектору подальшого їх розвитку в сучасних умовах.

Основний матеріал. Спеціальні режими оподаткування є важливим елементом податкової системи, який забезпечує оптимізацію податкового навантаження для певних категорій платників, підвищення їх конкурентоспроможності та розвиток підприємництва. Вони використовуються для підтримки малого бізнесу, залучення інвестицій у стратегічно важливі галузі, а також створення сприятливих умов для діяльності підприємств в окремих регіонах.

Формування спеціальних податкових режимів ґрунтується на кількох ключових принципах:

- стимулювання економічної діяльності – спеціальні режими сприяють розвитку певних секторів економіки, зменшуючи податкове навантаження на суб'єктів підприємництва;
- справедливість і доступність – податкові режими мають бути прозорими, зрозумілими та доступними для суб'єктів господарювання;
- збалансованість фіскальних інтересів – держава повинна забезпечити баланс між податковими надходженнями до бюджету та економічними вигодами для бізнесу;
- адаптивність до змін – податкові режими мають відповідати сучасним викликам економічного середовища та потребам ринку.

Нині в Україні існують різні форми спеціального (преференційного) оподаткування, серед яких найбільш поширеними є спрощена система оподаткування; єдиний податок для аграрного сектору; спеціальний правовий і податковий режим Дія Сіті; податкові пільги у вільних економічних зонах, територіях пріоритетного розвитку та індустріальних парках.

Спрощена система оподаткування орієнтована на малий бізнес і передбачає полегшену систему адміністрування податків та зниження податкового навантаження. Підтримка малого бізнесу – це інвестиція в економічну стабільність, соціальний добробут та процвітання суспільства. Нині 95,2% всіх зареєстрованих підприємств України – малі. На них працює 33,9% найманих працівників в еквіваленті повної зайнятості, які виробляють 24,7% від загальної кількості виробленої продукції [11]. Серед діючих суб'єктів господарювання більше 80% припадає на фізичних осіб-підприємців (ФОП) (рис. 1).

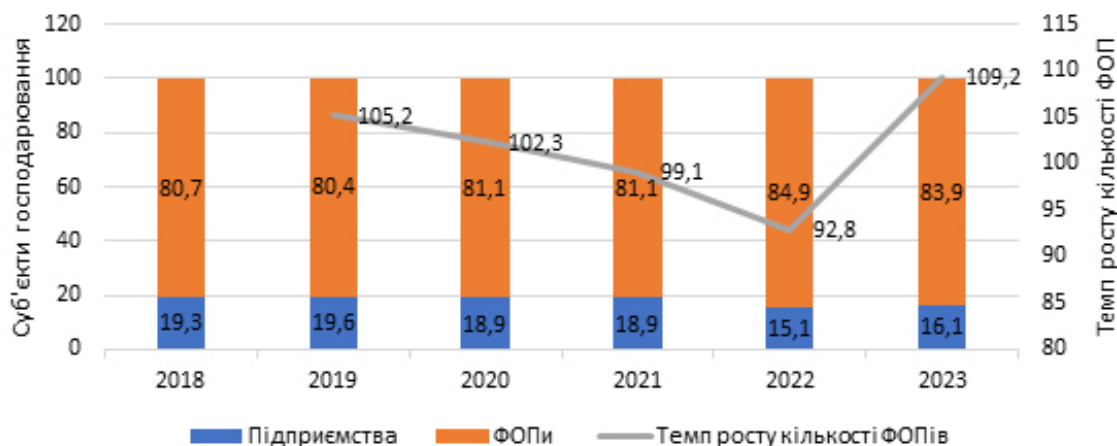

Рис. 1. Динаміка співвідношення кількості діючих суб'єктів господарювання і темпів зростання кількості ФОПів протягом 2018-2023 рр., %

Джерело: розраховано авторкою на основі [11]

Фізичні особи-підприємці більш мобільні та адаптовані до економічних та політичних змін, як показує практика. Протягом пандемії коронавірусної хвороби, починаючи з 2020 р., питома вага ФОПів у загальній кількості діючих в Україні суб'єктів господарювання збільшилася на 0,7%. А у воєнні роки, пов'язані з повномасштабним російським вторгненням на нашу територію, це збільшення відбулося ще більш високими темпами – до 84,9%. Найбільший приріст кількості підприємців у 2023 р. зафіксовано у Києві – 12,9 тис., на Львівщині – 12,3 тис. та на Дніпропетровщині – 8,6 тис. [12]. Причому з 2,1 млн. ФОПів 76% працюють на спрощеній системі оподаткування [13].

Малий бізнес у період воєнного часу намагається відновити свою діяльність, і певна частина підприємців користуються наданими державою податковими преференціями. Єдиний податок належить до консолідованих податків, у склад якого увійшли деякі інші податки і збори, а саме податок на прибуток підприємств; податок на доходи фізичних осіб за себе; ПДВ; податок на майно в частині земельного податку, якщо земельні ділянки використовуються для ведення господарської діяльності. У 2023 р. перевага у виборі групи оподаткування платників-ФОПів була віддана платникам 3 групи. Більше половини з них (52,2%) нараховують та сплачують єдиний податок за ставкою 5% (рис. 2).

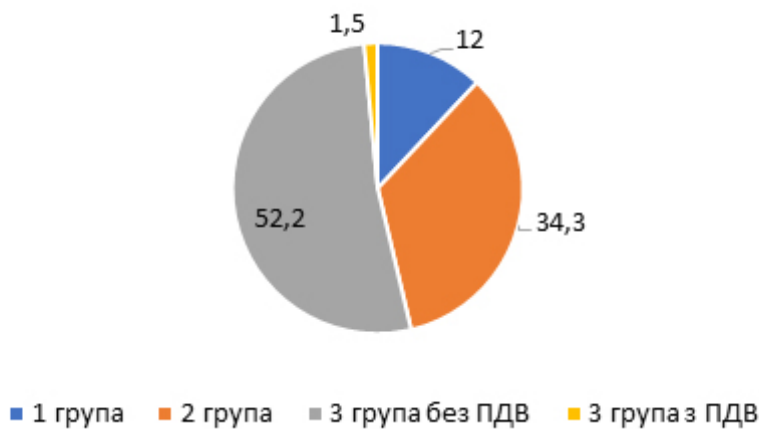

Рис. 2. Структура ФОПів за групами платників єдиного податку у 2023 р., %

Джерело: розраховано авторкою на основі [14]

Аграрний сектор забезпечує продовольчу безпеку країни та є ключовим джерелом експортної виручки, особливо для країн з розвиненим аграрним виробництвом, таких як Україна. Сільське господарство сильно залежить від погодних умов, кліматичних змін, стихійних лих, а також коливань світових цін на продукцію. У багатьох країнах аграрна продукція підтримується на державному рівні, що створює конкурентний дисбаланс. Без податкової підтримки національні виробники можуть опинитися у не вигідному становищі. Податкові пільги допомагають аграріям компенсувати можливі втрати та знижують фінансовий тиск. Єдиний податок для аграрного сектору сприяє розвитку сільськогосподарського виробництва та забезпечує стабільні умови діяльності аграрних підприємств.

Але для того, щоб мати право працювати на спрощеній системі оподаткування, треба відповідати певним критеріям. Із 119 тис. аграрних підприємств і ФОПів станом на 2024 р. в Україні було зареєстровано лише 27 тис. платників єдиного податку четвертої групи, що складає лише 22,7% від загальної кількості. Хоча це на 2,7% більше, ніж у 2023 році. Значна їх частина зосереджена на вирощуванні зернових та олійних культур, тоді як переробка агропродукції потребує подальшого розвитку. Сума задекларованого єдиного податку на 2024 рік склала 4,7 млрд. грн., що на 6,1% більше попереднього року [15].

Ще однією формою надання податкових преференцій в Україні є прийняття та введення з 2022 р. спеціального правового і податкового режиму Дія Сіті [16]. Він створений для розвитку ІТ-індустрії та залучення інвестицій у цифрову економіку. Його запровадили для стимулювання інноваційного бізнесу, стартапів та технологічних компаній. Застосування цього режиму дозволяє знизити податкове навантаження, залучати міжнародні інвестиції та вести бізнес за найкращими світовими стандартами.

Податкові стимули полягають у переході на сплату податку на виведений капітал замість податку на прибуток, що сприяє реінвестуванню прибутку всередині підприємства і націлено на виведення прибутків з тіні та раціональному їх розподілу з погляду розвитку. Також застосовуються знижені податки на зарплату спеціалістів резидента Дія Сіті (податок на доходи фізичних осіб за ставкою 5%; сплата мінімального страхового внеску, який розраховується як добуток мінімального розміру заробітної плати на ставку єдиного внеску у розмірі 22%) [17]. Застосування цих податків можливо лише за певних умов, а саме розмір середньої місячної винагороди залученим працівникам має бути не меншим за 1200 євро та середньооблікова кількість працівників резидента Дія Сіті має становити не менше дев'яти осіб. Так ведеться боротьба з тіньовим сектором економіки, легалізуючи кількість найманих працівників та реальну заробітну плату.

Менші податки дозволяють компаніям підвищувати зарплати працівникам, зберігаючи конкурентні переваги. Це сприяє утриманню спеціалістів в Україні та зменшенню відтоку кваліфікованих кадрів за кордон. Юридичні та податкові гарантії стимулюють підприємців запускати бізнес саме в Україні.

Нині серед відомих резидентів Нова пошта, Rozetka, Monobank, SoftServe, EPAM, Samsung, Revolut, Ajax Systems, Reface, Roosh, NIX, LetyShops, Luxoft, а також закордонні компанії, серед яких представники Великої Британії, Швеції, Нідерландів, Франції, Німеччини, Японії, Ірландії та США. Загалом 38 із 50 топових компаній за версією DOU є резидентами Дія Сіті.

Попри війну їх кількість суттєво збільшилася (табл. 1). Минулого року приєдналося 880 нових резидентів, що у 2,4 рази більше, ніж у 2023 році. Очікується і подальше зростання кількості IT-підприємств на спеціальному податковому режимі, до 2 тисяч за підсумками 2025 року [18].

Таблиця 1

Результати діяльності резидентів Дія Сіті у 2022-2024 рр.

Рік	Кількість зареєстрованих резидентів	Кількість працюючих IT-спеціалістів, тис.	Сума сплачених податків у бюджет, млрд. грн.
2022	430	35	4
2023	750	60	8,5
2024	1520	96	18

Джерело: складено авторкою з використанням даних [19]

Чисельність резидентів Дія Сіті збільшилася за роки існування спеціального режиму у 3,5 рази, а сума сплачених податків – у 4,5 рази. Найбільші суми надійшли від податку на додану вартість, податку й збору на доходи фізичних осіб та податку на прибуток.

Але існує певна специфіка у взаємовідносинах резидентів Дія Сіті з платниками єдиного податку. При виборі резидентом загальної системи оподаткування ним сплачується податок на прибуток за ставкою 18% від фінансового результату, збільшеного на суму, яка перевищує 20% суми витрат від будь-якої діяльності за попередній рік. А якщо резидент сплачує податок на виведений капітал, то суму коштів, сплачених платникам єдиного податку, оподатковують за ставкою 9%. Цю ставку застосовують до суми (вартості), що перевищує 20% від будь-якої діяльності за попередній рік [17].

Так законодавець через збільшення податкового навантаження свідомо обмежує фінансові відносини резидентів Дія Сіті з платниками єдиного податку 3-ї групи. Це відбувається для уникнення схем оптимізації оподаткування. До запровадження режиму Дія Сіті IT-компанії широко використовували ФОП-моделі співпраці, що дозволяло значно зменшити їх податкове навантаження. В результаті найчастішою причиною серед тих, хто не підтримує спецрежим, є занепокоєння, що через впровадження Дія Сіті можуть скасувати ФОПів і спрощене оподаткування (58% опитуваних), що потрібна альтернатива ФОПам (75%) [19]. Важливо зберігати стимули для малого бізнесу, але водночас запобігати маніпуляціям з податковими режимами.

Податкові пільги у вільних економічних зонах, територіях пріоритетного розвитку та індустриальних парках використовуються для залучення інвестицій та розвитку промисловості й окремих територій.

Метою створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні було стимулювання економічного розвитку окремих регіонів, залучення інвестицій, створення нових робочих місць, розвиток експортного потенціалу та впровадження новітніх технологій. Нині в Україні налічується 6 спеціальних (вільних) економічних зон (СЕЗ), у яких термін їх дії ще не закінчився. Це СЕЗ «Донецьк» (м. Донецьк), «Азов» (м. Маріуполь), «Закарпаття» (Ужгородський та Мукачівський р-ни Закарпатської області), «Миколаїв» (м. Миколаїв), «Рені» (м. Рені) і «Порт Крим» (м. Керч). Але внаслідок повномасштабного російського вторгнення у 2022 р. припинено реалізацію інвестиційних проєктів у всіх СЕЗ.

Території пріоритетного розвитку (ТПР) створені для стимулювання економічного зростання, залучення інвестицій та покращення соціально-економічної ситуації у депресивних регіонах. До них належать ТПР в Автономній Республіці Крим, у Волинській, Донецькій, Житомирській, Луганській, Чернігівській областях, у м. Харків та м. Шостка Сумської області.

Ці території і насправді мали численні податкові пільги для їх економічної підтримки. Однак у нашій країні створення СЕЗ і ТПР призвело до небажаних негативних наслідків через збільшення дефіциту бюджету.

У деяких випадках спеціальні режими руйнували конкурентний порядок у державі, спотворюючи цим роботу цінового механізму. Тому на початку 2005 року було скасовано пільги для підприємств, що реалізують інвестиційні проєкти у рамках СЕЗ і ТПР під приводом неефективності таких моделей надання преференцій бізнесу. Отже, СЕЗ і ТПР в Україні до 2022 р. існували, але податкової підтримки не мали. Через ці обставини було припинено 222 інвестиційні проєкти, які здійснювалися на цих територіях.

Індустріальні парки є важливим інструментом залучення інвестицій та розвитку промисловості в Україні, забезпечення підприємств спільною розвиненою інфраструктурою, контролю над виробництвом і впливу на довкілля. Для стимулювання їхньої діяльності держава передбачає низку податкових пільг, які сприяють розвитку бізнесу та підвищенню конкурентоспроможності підприємств, дозволяють підприємствам знижувати витрати, прискорювати модернізацію виробництва та створювати нові робочі місця. До них можна віднести звільнення від сплати податку на прибуток на період до 10 років; встановлення пільгових ставок з податку на нерухоме майно та плати за землю; спрощені процедури митного оформлення для імпорту та пільгове ввезення обладнання, якщо його не виробляють в Україні, або ресурсів, які у нас не видобувають.

Всього в Україні станом на початок 2025 року налічується 97 індустріальних парків загальною площею понад 3,1 тис. га. Найбільша їх кількість знаходиться на території Львівської (19), Київської (13) та Закарпатської (10) областей [20]. Станом на 1 липня 2024 р. в індустріальних парках України налічувалося 2 782 робочих місця. Підрахунки свідчать, що 1 га індустріального парку створює до 50 нових робочих місць, а кожна гривня державних інвестицій у їх розвиток забезпечує до 5-6 грн. приватних вкладень [21].

Індустріальні парки є перспективним інструментом економічного розвитку України, проте їх ефективність залежить від державної підтримки, розвитку інфраструктури та створення сприятливого інвестиційного клімату. За умови реалізації відповідних реформ, вони можуть стати потужним каталізатором промислового зростання та модернізації економіки країни.

Висновки. Розвиток спеціальних податкових режимів є ключовим елементом економічної політики України. Незважаючи на їх позитивний вплив на розвиток підприємництва, існують певні виклики, що ускладнюють їх ефективне функціонування:

- нестабільність законодавства, що створює ризики для підприємців та інвесторів;
- зловживання пільговими умовами, що може призводити до ухилення від оподаткування;
- недостатня ефективність адміністрування та високі бюрократичні бар'єри;
- низький рівень цифровізації у податковій системі.

Вдосконалення механізмів застосування спеціальних податкових режимів, усунення недоліків та адаптація до сучасних економічних викликів сприятимуть зростанню національної економіки, залученню інвестицій та покращенню бізнес-клімату в країні. Проблема співвідношення інтересів держави і бізнесу, навіть співпраця у межах різних преференційних податкових режимів через можливе штучне заниження податкового навантаження повинна вирішуватись на рівні формування новітньої або перегляду чинної законодавчої бази з урахуванням іноземного досвіду. Преференційне оподаткування може бути ефективним інструментом економічного розвитку, якщо воно буде обґрунтовано, спрямоване на стратегічні галузі та матиме механізми контролю для запобігання зловживанням. Для досягнення оптимальних результатів необхідний комплексний аналіз

вигод і втрат бюджету, а також періодичне оцінювання ефективності наданих податкових пільг. Пільгове оподаткування лише тоді буде виправдано, коли економіка одержить додаткові матеріальні та трудові ресурси.

Список літератури

1. Котенко А. М. Податкові режими: зміст і види. *Право України*. 2024. № 4. С. 41-50.
2. Сарана С. В. До питання удосконалення правового регулювання податкових режимів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2016. Вип. 2 (36). С. 62-65.
3. Стеблянка А., Солдатенко М. Правове регулювання спеціальних податкових режимів в податковому полі України та зарубіжних країн. *Молодий вчений*. 2021. № 11 (99). С. 332-335.
4. Чернявська Л. Статистичний аналіз ефективності правового регулювання на прикладі спеціальних податкових режимів. *Фінансовий простір*. 2017. № 2 (26). С. 77-82.
5. Андронік О. Л. Вплив оподаткування на розвиток малого та середнього підприємництва в Україні. *Економіка і організація управління*. 2020. № 3 (39). С. 144-154.
6. Бобиль В. В., Топоркова О. А. Оподаткування малого бізнесу: нормативно-організаційний аспект. *Review of transport economics and management*. 2019. Вип. 1 (17). С. 35-47.
7. Іванишина О. С., Деміденко Л. С. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності: сучасний стан та напрями її вдосконалення. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.87>
8. Бойко В. О. Індустріальні парки – ефективний механізм залучення інвестицій для відновлення економіки у післявоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-23>
9. Данилович-Кропивницька М. Л., Джурик Ю. А. Індустріальні парки в Україні: новий етап розвитку. *Наукові перспективи*. 2022. № 6 (24). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-6\(24\)-71-81](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-6(24)-71-81)
10. Шевчук Н. А. Світовий досвід розвитку індустріальних парків та їхні переваги для розвитку економіки України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4 (28). С. 68-74.
11. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 14.02.2025).
12. Оpendatabot. Фопономіка під час великої війни: кількість фопів в Україні сягла за 2 млн. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/foponomics-2023> (дата звернення 14.02.2025).
13. Присяжна Л. В Україні зареєстровано 2 млн. ФОПів, 76% з них є платниками єдиного податку – ДПС. *LIGA:ZAKON*. 26.06.2023. URL: https://biz.ligazakon.net/news/220491_v-ukran-zarestrovano-2-mln-fopv-76-z-nikh--platnikami-dinogo-podatku---dps (дата звернення 15.02.2025).
14. Присяжна Л. В Україні збільшилась чисельність ФОПів, але зменшилась кількість платників ПДВ. *LIGA:ZAKON*. 03.04.2024. URL: https://biz.ligazakon.net/news/226745_v-ukran-zblshilas-chiselnst-fopv-ale-zmenshilas-klkst-platnikv-pdv (дата звернення 15.02.2025).
15. ДПС навела підсумки кампанії декларування юрособами-«єдинниками» 4 групи. *Дебет-Кредит*. 29.02.2024. URL: https://news.dtki.ua/simple/corporate-single-tax/89177-dps-navela-pidsumki-kampaniyi-deklaruvannia-iurosobami-jedinnikami-4-grupi?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 15.02.2025).
16. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні. Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (дата звернення 16.02.2025).
17. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 16.02.2025).
18. Деркач М. Понад 200 компаній покинули проєкт Дія.City. Інтернет-портал PaySpace Magazine. 07.02.2025. URL: <https://psm7.com/uk/diya/ponad-200-kompanij-pokynuly-proyekt-diya-city.html> (дата звернення 16.02.2025).
19. Жахалов Я. У 2024 році резиденти Дія City сплатили 18 млрд. гривень податків. Скільки всього резидентів. *DOU*. 28.01.2025. URL: <https://dou.ua/lenta/news/taxes-from-residents-diia-city/> (дата звернення 16.02.2025).

20. Індустріальні парки України. Каталог. 10.01.2025. URL: <https://me.gov.ua/view/921b538a-a841-4ede-8a33-29c313b81789> (дата звернення 17.02.2025).
21. Індустріальні парки 2024. Інформаційно-аналітичні матеріали. URL: https://madeinukraine.gov.ua/industrialni_parky_2024.pdf (дата звернення 17.02.2025).

References

1. Kotenko, A. M. (2024). Tax regimes: content and types. *Pravo Ukrainy*, 4, 41-50. [In Ukrainian].
2. Sarana, S. V. (2016). To the issue of improving the legal regulation of tax regimes. *Naukovy visnyk Uzhhorod's'koho natsional'noho universytetu. Serii: Pravo*, 2 (36), 62-65. [In Ukrainian].
3. Steblyanko, A., & Soldatenko, M. (2021). Legal regulation of special tax regimes in the tax field of Ukraine and foreign countries. *Molodyj vchenyj*, 11 (99), 332-335. [In Ukrainian].
4. Chernyavska, L. (2017). Statistical analysis of the effectiveness of legal regulation on the example of special tax regimes. *Finansovyj prostir*, 2 (26), 77-82. [In Ukrainian].
5. Andronik, O. L. (2020). The impact of taxation on the development of small and medium-sized enterprises in Ukraine. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, 3 (39), 144-154. [In Ukrainian].
6. Bobyl, V. V., & Toporkova O. A. (2019). Small business taxation: regulatory and organizational aspect. *Review of transport economics and management*, 1 (17), 35-47. [In Ukrainian].
7. Ivanishyna, O. S., & Demidenko L. S. (2020). Simplified system of taxation, accounting and reporting: current state and directions for its improvement. *Efektivna ekonomika*, 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.87> [In Ukrainian].
8. Boyko, V. O. (2023). Industrial parks are an effective mechanism for attracting investments for economic recovery in the post-war period. *Ekonomika ta suspil'stvo*, 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-23> [In Ukrainian].
9. Danylovich-Kropyvnytska, M. L., & Juryk, Yu. A. (2022). Industrial parks in Ukraine: a new stage of development. *Naukovi perspektyvy*, 6 (24). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-6\(24\)-71-81](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-6(24)-71-81) [In Ukrainian].
10. Shevchuk, N. A. (2021). The world experience of the development of industrial parks and their advantages for the development of the economy of Ukraine. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. 4 (28), 68-74. [In Ukrainian].
11. State Statistics Service of Ukraine (2023). Official website. Retrieved from <https://www.ukrstat.gov.ua/>. (accessed 14 February 2025). [In Ukrainian].
12. Opendatabot (2023). Foconomics during the Great War: the number of NPEs in Ukraine reached over 2 million. Retrieved from <https://opendatabot.ua/analytics/foconomics-2023/> (accessed 14 February 2025). [In Ukrainian].
13. Prysiashna, L. (26.06.2023). There are 2 million NPEs registered in Ukraine, 76% of them are payers of a single tax – STS. LIGA:ZAKON. Retrieved from https://biz.ligazakon.net/news/220491_v-ukran-zarestrovano-2-mln-fopv-76-z-nikh--platnikami-dinogo-podatku---dps/. (accessed 15 February 2025). [In Ukrainian].
14. Prysiashna, L. (03.04.2024). In Ukraine the number of NPEs increased, but the number of VAT payers decreased. LIGA:ZAKON. Retrieved from https://biz.ligazakon.net/news/226745_v-ukran-zblshilas-chiselnst-fopv-ale-zmenshilas-klkst-platnikov-pdv/ (accessed 15 February 2025). [In Ukrainian].
15. The State Tax Service provided the results of the declaration campaign by legal entities on the single tax of group 4. (29.02.2024). Debit-Credit magazine website. Retrieved from https://news.dtki.ua/simple/corporate-single-tax/89177-dps-navela-pidsumki-kampaniyi-deklaruvannia-iurosobami-jedinnikami-4-grupi?utm_source=chatgpt.com. (accessed 15 February 2025). [In Ukrainian].
16. Verkhovna Rada of Ukraine. (2021). On stimulating the development of the digital economy in Ukraine (Act № 1667-IX, July 15). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>. (accessed 16 February 2025). [In Ukrainian].
17. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). Tax Code of Ukraine (Act № 2755-VI, December 2). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. (accessed 16 February 2025). [In Ukrainian].
18. Derkach, M. (07.02.2025). More than 200 companies left the Diia.City project. Online portal PaySpace Magazine. Retrieved from <https://psm7.com/uk/diya/ponad-200-kompanij-pokynuly-proyekt-diya-city.html>. (accessed 16 February 2025). [In Ukrainian].

19. Zhakhalov, Ya. (28.01.2025). In 2024 residents of Diia City paid 18 billion hryvnias in taxes. How many residents in total. DOU. Retrieved from <https://dou.ua/lenta/news/taxes-from-residents-diia-city/>. (accessed 17 February 2025). [In Ukrainian].
20. Industrial parks of Ukraine (10.01.2025). Catalogue. Retrieved from <https://me.gov.ua/view/921b538a-a841-4ede-8a33-29c313b81789>. (accessed 17 February 2025). [In Ukrainian].
21. Industrial parks (2024). Informational and analytical materials. Retrieved from https://madeinukraine.gov.ua/industrialni_parky_2024.pdf. (accessed 17 February 2025). [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 06.02.2025

Прийнята до публікації 21.02.2025